

Aportacions de l'Institut de Govern i Polítiques Públiques (IGOP) al projecte de Decret de desplegament de la Llei de Barris

IMPORTÀNCIA DE DESPLEGAR PROGRAMES SINGULARS EN ÀREES SINGULARS

Una de les línies de recerca de l'IGOP és l'anomenat “efecte barri”, és a dir, les conseqüències que la segregació urbana té en la vida de barris i pobles del país. Per això, considerem molt important el reconeixement que fa la Llei 11/2022 de l'existència d'àrees amb necessitats especials derivades de dinàmiques de vulnerabilitat i marginalitat, així com la necessitat d'actuacions públiques decidides per capgirar aquestes situacions.

Les propostes que fem a continuació en relació al *Projecte de decret de desplegament de la Llei 11/2022, del 29 de desembre, de millorament urbà, ambiental i social dels barris i les viles* expressen el nostre suport al desplegament de la llei esmentada i la voluntat de contribuir-hi a partir de l'experiència que acumulem en aquest camp de recerca i d'actuació pública.

SOBRE ELS INDICADORS QUE DEFINEIXEN ÀREES D'ATENCIÓ ESPECIAL

El projecte de decret preveu disposar d'uns mapes de vulnerabilitat urbana per a la fase d'adjudicació. Creiem que fora convenient que aquests mapes fossin públics i coneguts abans de la convocatòria de subvencions. Creiem, també, que caldria posar en valor sistemes d'indicadors ja existents com l'Índex de Vulnerabilitat Urbana elaborat per l'Institut Metròpoli.

Per últim, caldria que el Decret reconegués la necessitat de disposar d'indicadors a escala de barri i no només de secció censal, ja que les seccions censals poden agrupar realitats socioeconòmicament molt diverses, oferint una imatge distorsionada de les problemàtiques socials dels barris de Catalunya. Un referent de la feina feta en aquesta direcció podrien ser les estadístiques barrials de condicions de vida i estructures d'oportunitat (ECVEO) per als municipis de la província de Barcelona.

VALORACIÓ ESPECÍFICA DE LA INTERACCIÓ AMB SERVEIS PÚBLICS BÀSICS I EQUIPAMENTS COMUNITARIS

Els programes de millora de barris que volen incidir en realitats complexes i problemàtiques interconnectades tenen més possibilitat d'èxit si es fan amb una visió integral i una actuació coordinada amb els serveis que, de manera ordinària,

intervenir al territori (educació, salut, serveis socials, promoció econòmica, cultura, esports...). Caldria valorar singularment com els projectes contemplen aquestes coordinacions amb i entre els serveis de proximitat.

El decret hauria de posar en valor també la importància que tenen els equipaments comunitaris, sigui quina sigui la seva forma (culturals, cívics, esportius, de gent gran, per a joves...) com a infraestructures socials al servei de dinàmiques comunitàries. En aquest sentit, creiem que un dels criteris a tenir en compte per a la selecció dels projectes hauria de ser la valoració de com el projecte preveu utilitzar aquestes eines per tal de promoure l'enfortiment comunitari i la participació veïnal en la transformació dels barris.

TENIR EN COMPTE FEBLESES I FORTALESES DELS TERRITORIS DES DEL PUNT DE VISTA COMUNITARI

L'evidència acumulada indica que, si els barris compten amb una bona xarxa de relacions socials, si hi ha un teixit comunitari cohesionat, hi haurà més capacitat de resiliència i d'aprofitar els impactes positius que les actuacions derivades dels programes de millora de barris poden significar. Per contra, en les àrees on, des del punt de vista comunitari, hi ha una gran fragilitat, cal que hi hagi un major lideratge per part dels i les professionals de les administracions públiques. L'objectiu d'aquestes professionals hauria de ser, justament, emprendre mesures orientades a (re)construir la comunitat i a teixir xarxes relacionals en els barris. El Decret hauria de preveure aquesta diversitat territorial en els teixits comunitaris dels barris i tenir-la present en el moment de seleccionar els programes mereixedors de la subvenció.

RELACIÓ AMB ALTRES PROGRAMES DE MILLORA DE BARRIS

El Decret hauria de reconèixer l'existència de diferents programes de millora de barris impulsats per diferents administracions com l'Ajuntament de Barcelona (amb el cas destacat del Pla de Barris de Barcelona), l'Ajuntament de Lleida, la Diputació de Barcelona o l'Àrea Metropolitana de Barcelona, per posar alguns exemples. Creiem que el projecte de Decret no té en prou en consideració els programes que ja s'estan executant. A l'hora, és important posar en valor el programa "Barris amb futur" impulsat pel Departament de Drets Socials i Inclusió de la pròpia Generalitat de Catalunya, on hi han participat una vintena d'Ajuntaments, així com altres programes amb una forta incidència en la millora de barris com 'Salut als Barris' i 'Treball als Barris'. Convindria que el Decret preveïés formes de coordinació amb aquests programes i que posés en valor la seva existència com un dels criteris a valorar en la selecció de projectes.

EL PAPER DE LES UNIVERSITATS EN LA COMISSIÓ DE GESTIÓ DEL FONS DE RECUPERACIÓ URBANA, AMBIENTAL I SOCIAL DE BARRIS I VILES D'ATENCIÓ ESPECIAL

És important que la composició d'aquesta comissió tingui en compte els diferents departaments de la Generalitat implicats, les associacions municipalistes i la representació del sector social amb les dues associacions que es proposen. Tanmateix, creiem que pot ser útil també la presència d'alguna representació de món acadèmic, en especial de les universitats públiques, particularment en aquells àmbits de coneixement on hi ha recerca contínua i rellevant sobre la matèria.

EL PAPER DE LES UNIVERSITATS EN EL SISTEMA D'AVUACIÓ

El mateix respecte del sistema d'avaluació: creiem que cal incorporar els sectors acadèmics que han fet recerca i que han treballat a fonts en àmbits com la vulnerabilitat urbana, la segregació, les polítiques de transformació de barris i l'acció sociocomunitària, ja que la seva mirada pot ajudar a sistematitzar, difondre, i extreure lliçons de les polítiques implementades en el marc de la llei de barris de 2022, com ja va succeir amb la del 2004.